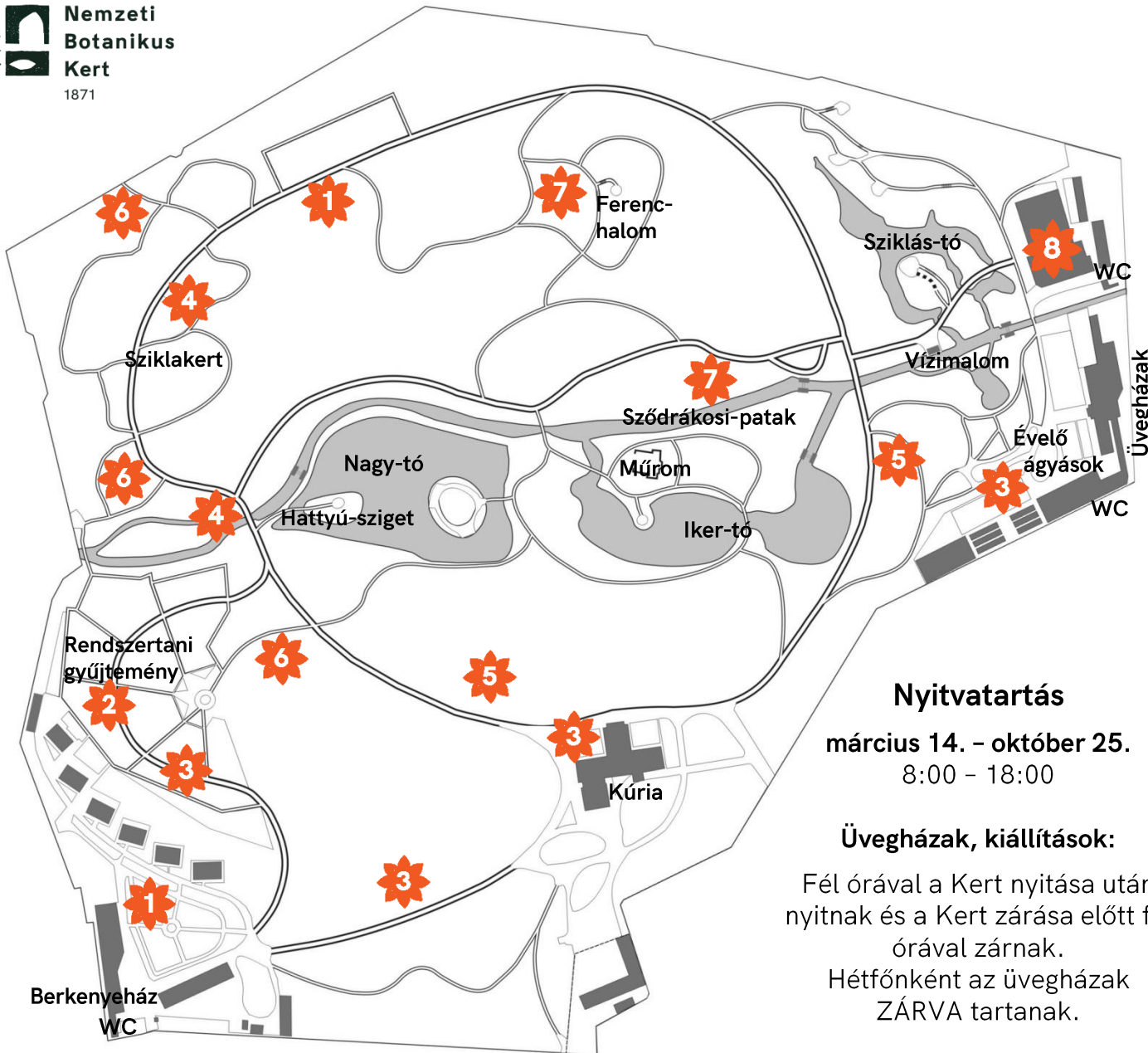

A hónap érdekességei

Nemzeti Botanikus Kert
Vácrátót

Nyitvatartás

március 14. – október 25.

8:00 – 18:00

Üvegházak, kiállítások:

Fél órával a Kert nyitása után nyitnak és a Kert zárása előtt fél órával zárnak.

Hétfőnként az üvegházak ZÁRVA tartanak.

Illatos bangita (*Viburnum carlesii*)

↑
Bejárat

www.botanikuskert.hu

 Térképes útmutatónk abban segít, hogy az aktuálisan virágzó fajok, vagy más időszakban látnivalók közül néhányat könnyedén megtaláljon Kertünkben.

Köszönjük, hogy az utakon maradnak!

Szent György hava. Kertünkben a madarak napról-napra hangosabban szóló, kikeleti éneke jelzi, itt a tavasz! Az idei télen egész hosszan volt hótakaró a kertben, ami a talaj átfagyását mérsékelte. A létfontosságú csapadékot további esők egészítették ki. Az üde kert minden zezuga tartogat meglepetéseket. Bármerre is indulunk egy sétára, virágzó növényekre bukkanunk. Folynak a tavaszi megszokott munkák: ágyások előkészítése, magvetés, metszés, ültetés, talajtakarás.

1 A **bőrlevelű korallberkenye** (*Photinia serratifolia*) örökzöld díszcserjénk egyik legszebbike. Télen fűrészesen fogazott, fénylő sötétzöld, világosabb fonákú, bőrnemű levelei tűnnek fel. Tavasszal bronzos friss kihajtásai s ernyős virágzatba tömörülő krémfehér virágai gyönyörködtetnek. Őshazája Délkelet-Ázsia, lombos erdőkben, útszéleken lejtőkön fordul elő. Kemény, nehéz fája kisebb bútorok és tárgyak faragására alkalmas. Fiatal hajtásait a késői fagyok károsíthatják. A tavalyi kedvező időjárásnak köszönhetően a kertünkben lévő példányok idén gazdagon virágoznak.

2 A Rendszertani gyűjteményben a rutafélék (*Rutaceae*) ágyásában különösen gazdagon virágzik idén a legfagyatúróbb citrusféle, a **vadcitrom** (*Poncirus trifoliata*). Az utóbbi évek enyhe telein még a fagyzugos vácrátóti kertben is jól telel, virágpompája is ezt mutatja. Észak-Kínában és Koreában honos, terebélyes, kusza ágú, szűrős cserje. Nevével ellentétben nem a citrom őse. Kicsi, bársonyos héjú, sárga termése kesernyés ízű. Ehető, de nyersen nem élvezhető, azonban narancssal, birssal összefőzve lekvár készül belőle, szárítva, porítva pedig fűszer.

3 A Rendszertani gyűjteményben és a kert más pontjain idén is **tulipánok** (*Tulipa*) tízezrei virítanak majd. Közkedvelt hagymás növények, a liliomfélék (*Liliaceae*) családjába tartoznak. Közel 100 vadon élő fajuk (az ún. botanikai tulipánok) többsége Ázsiában, magas-hegységekben honos, de Dél-Európában is élnek

képviselőik. Általában nyílt, füves, kötörmelékes, sziklás, hegyvidéki lejtőkön élnek. A tulipán szó a turbán török elnevezéséből ered: dulban. Az első tulipánhagymák a nevezetes Selyemúton, kereskedők és utazók csomagjában jutottak el a mesés szépségű perzsa kertekbe, majd az Oszmán Birodalomba. Innen kerültek a XVI. század végén Európába. Ma már több ezer fajtájukat ültetik, melyeket virágzási idejük (korai, késői), származásuk (botanikai és kerti), valamint termetük, virágjuk alakja (liliomvirágú, telt, rojtos stb.) és egyéb jellemzőik alapján csoportosítanak.

4 Bár nem feltűnő a virága, a legszebb tavaszi díszek közé tartozik az **ujjas juhar** (*Acer palmatum*). Alacsony, 4-6 m-es cserje vagy laza lombozatú kis fa. Jellegzetes, 10 cm-es, kerek körvonalú levelei 5-7 kihegyesedő, fűrészszélű karéjra hasadtak, könnyed, légies megjelenésűek. Kecses bíborvörös virágai a lombfakadással egyidőben nyílnak. A juharok géncentrumából, Kelet-Ázsiából származó, Kínában, Japánban, Koreában őshonos, hegyvidéki faj. Mivel tápdús, mészmentes talajt, párás félárnyéket kíván, hazánkban, a kertekben kevésbé terjedt el. A japán kertkultúrában kiemelkedő helyet foglal el. A nagy hagyományú távol-keleti nemesítők, mintegy 250, levélforma, szín, habitus, termés, őszi lombszín szerint szelektált fajtáját állították elő.

5 Több helyen virágzik az **amerikai virágsom** (*Cornus florida*). Termetes bokor vagy kisebb, alacsonyan elágazó 6-12 méteres fa. Fiatal hajtásai bíborvörösek, kihegyezett leveleinek felszíne középzöld, fonáka halványabb, szürkés árnyalatú. Apró virágokból álló, zöldessárga, alig fél cm átmérőjű gömbös virágzata segítségre szorul, hogy észrevegyék a beporzást végző rovarok, négy, nagy, feltűnő murvalevél (braktea) koszorúzza őket. A murvalevelek megszólalásig hasonlóak a valódi virágszirmokhoz, 5 cm hosszúak, visszás tojásdadok, kicsipett hegyűek. Kezdetben zöldek, majd a virágok kinyílásával egy időben érik el jellegzetes tejfehér színüket. Az USA keleti államainak hegyi lomboserdeiben honos, számtalan szép fajtáját ültetik a kertekben.

6 Illataról már messziről felismerhetjük az **illatos bangitát** (*Viburnum carlesii*). Nem túl magas, de terebélyes, laza ágú, kerekded, lombhullató cserje. Viaszos, bimbóban kissé rózsás árnyalatú, kinyílva fehér, kicsi öttagú virágai rendkívül illatosak. Félgömb alakú, végálló bogernyő virágzatban nyílnak, április és május folyamán. Őshazája Korea és Japán, cserjésekben, hegyvidéki lejtőkön él. Mutató díszcserje. Jó vízgazdálkodású, tápdús, üde kerti talajban, aszályos időben öntözve, napos vagy félárnyékos helyen érzi jól magát. Mínusz 20 °C-ig télálló növény.

7 Tavasszal sokfelé kélik a fák alatt a **kis meténg** vagy **kis télizöld** (*Vinca minor*). Indaszerűen kúszó, legyökerező szárú alacsony élvelő. Örökzöld, átellenesen álló, fényes sötétzöld levelei egész télen megmaradnak. Domb- és hegyvidékeinken, bükkösökben, tölgyesekben, ligetredőkben fordul elő. Kertekben, árnyékos helyre talajtakarónak ültetik. Virágos hajtásainak vérnyomás-csökkentő, értágító alkaloidja gyógyszeralapanyag, ám háziszerként, gyógyteaként nem használják.

8 A Pálmaházban idén is különleges virágaival gyönyörködtet a különös **jádelián** (*Strongylodon macrobotrys*). Fás szárú lián, melynek szára elérheti a 18 métert is. Virágainak bizarr színét egy érdekes jelenségnek (kopigmentáció) köszönheti. Egy a virágok kék és piros színéért (kémhatástól függően) felelős antociánhoz (malvin), egy sárga virágszint okozó flavonol-glikozid (saponarin) csatlakozik, és ezek speciális arányban (1:9) kapcsolódva zöldes árnyalatú kék színt eredményeznek. 1-3 méter hosszú fürtvirágzata akár 75-nél több virágból is állhat. A virágokat madarak és denevérek porozzák be. Fülöp-szigetek trópusi erdeiben, vízmosásokban, patakpartokon, fák koronájába futva él. Csak nagyon kevés botanikus kertben nyílik, ezért is nagy esemény virágzása.